СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 185. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 11 серпня 1933. VOL. XLI. No. 185. Jersey City, N. J., Friday, August 11, 1933. THREE CENTS.

ПЕРЕСЛУХАННЯ НАД КОДЕКСОМ УГЛЕВОГО ПРОМИСЛУ

ВЛАСНИКИ КОПАЛЕНЬ І РОБІТНИКИ СПЕРЕЧАЮТЬСЯ ЗА УМОВИ ПРАЦІ.

ВАШИНҐТОН. — Зараз, як тільки полагоджено страйк майнерів мягкого вугля, уряд почав переслухання над уложенням кодексу для цього промислу.

Основою переслухань є 27 ріжних проєктів цього кодексу, предложених ріжними ґрупами промислу та представниками ріжних інтересів. Супроти цього навалу матеріялу уряд сподівається покінчити працю аж за кілька тижнів. Уряд добре здає собі справу з того, що це є одна з найтрудніших справ та що кодекс можна буде виробити аж по вияснению багатьох технічних питань.

Нараз на першому переслуханню стерлися з собою погляди підприємців та робітничої юнії. Ґрупа власників, які кажуть, що вони добувають понад 50% мягкого вугля, виступила проти признання юнії. Далі пішла боротьба за максімум праці, мінімум заплати та за скалю заплати.

Спір між власниками й робітниками приспішила зараз Фрикова Компанія, котра від самого початку була осередком боротьби проти робітників. Коли на другий день після приняття перемиря майнерською конвенцією в Юніонтавні Раєн, провідник опозиції, зголосився, згідно з умовою з урядом, на становище „веймена”, якого функціями є стерегти, щоб робітникови записувано повну вагу добутого ним вугля, Фрикова Компанія відмовилася його приняти, кажучи, що робітники підприємства вибрали собі вже давно іншого „веймена”. На це прихильники Раєна зараз відмовилися ставати на роботу та вислали протести до Вашинґтону й Гарисбурґа.

Секретар стейтового ґубернатора Піншова, Мек Колом, порадив робітникам вибрати Раєна своїм делеґатом на переслухання до Вашинґтону, але заледви робітники це зробили, як Раєна арештовано на основі позву одного майнера, що, мовляв, Раєн повів був на нього напад юрби, як цей майнер не хотів прилучитися до страйку. Приятелі зложили за Раєна поруку в сумі $500.

Ці події показують, що вуглеві барони не покидають своїх намірів побороти майнерську юнію та що події в цьому промислі будуть розвиватися дуже цікаво.

НЮЙОРСЬКИЙ СТЕЙТОВИЙ УРЯД БОРЕТЬСЯ ПРОТИ МОЛОЧАРСЬКОГО СТРАЙКУ.

ОЛБАНІ (Ню Йорк). — На просьбу стейтового ґубернатора стейтова леґіслятура скоренько ухвалила закон, який дає право шерифам повітів, де проголошено молочарський страйк, встановляти стільки депутатів, скільки їм треба для вдержання порядку.

УРЯД СТАРАЄТЬСЯ ПОЛАГОДИТИ СТРАЙКИ.

ВАШИНҐТОН. — Мировий суд, установлений президентом для полагоджування непорозумінь між робітниками й підприємцями, дістав до полагодження велике число спорів та страйків.

Між іншим цей суд занявся вже справою страйку панчошкових робітників у Редінґ, Па.

Урядови вже вдалося полагодити страйк пральняних робітників у Филаделфії, що обняв яких півчверти тисячі робітників, страйк циґарових робітників та страйк робітниць, що виробляють дірки на ґудзики в одіню, котрі оноді билися з поліцією. У кождому випадку робітники дістали підвишку заплати.

ПОВІТРОВИЙ КОДЕКС.

НЮ ЙОРК. — Повітрова плавба теж має кодекс. Він обмежує конкуренцію між повітровими лініями та встановляє заплату летунів на 250 долярів на місяць. Мають вони літати місячно не більше як 110 годин. У заводах летництва праця має виносити не більше як 40 годин на тиждень.

У ЖИДІВСЬКІМ СИРОТИНЦІ ВТОНУЛИ СЕМЕРО ДІТЕЙ.

НЮ ЙОРК. — На дітей жидівського сиротинця в Еджмірі, в дільниці Квінс, ударила велика морська филя та втопила 7 дітей. Досі добуто тільки одну дитину.

Прокураторія розвела слідство, щоби встановити вину за втоплення.

АРЕШТУВАЛИ АДВОКАТА ЗА ҐАЗОВУ БОМБУ НА БІРЖІ.

НЮ ЙОРК. — Бостонського адвоката Юджіна Дейніела, арештовано минулої пятниці як підозрілого за підложення ґазової бомби під нюйорську біржу, наслідком чого треба було замкнути біржу. Кажуть, що він мав признатися перед поліцією до вчинку та подав за мотив бажання дістати ґазетні згадки про свій учинок. Йому грозить тюрма до 16 літ.

УКРАЇНСЬКА ДУТА ОРХЕСТРА В ОБІЗДЦІ ПО САСКАЧЕВАНІ.

На днях прибула да Саскатуну, Саск., українська дута орхестра із Бінфейт, Саск. Орхестра складається з 20 вишколених музикантів Укр. Стріл. Громади, які рівночасно є знаменитими хористами й акторами. Трупа влаштує низку музичних і вокальних концертів та представлень в українських кольоніях у Саскачевані. З численних кольоній уже дістали запрошення прибути.

ЯК ДБАЮТЬ ЗА ДІТЕЙ... НІМЦІ.

Заходами німецької орґанізації „Wohlfahrtsamt“ чимало німецьких дітей у Польщі виїхали до Німеччини на літнища. Очевидно, не йде тут про самий відпочинок на „свіжому воздусі”, бо такий можна би знайти і в Польщі. Йде тут про багато важнішу справу, а саме про вщіплення правдиво німецького духа в серця молодого німецького нарибку.

Дня 19. червня ц. р. переїжджала одна партія тих німецьких дітей з Катовиць через Битом до Німеччини. Їхали загалом 1,157 німецьких дітей, батьків — польських горожан і 251 дітей батьків, що є горожанами Німеччини. Після митної і пашпортової перевірки зараз таки на цій граничній стації німецькі залізничники роздали там дітям — як доносять польські ґазети — хоруговки з гітлерівською свастипою і діти вносили оклики в честь Гітлера. Після того діти відспівали кілька національних німецьких пісень боєвого змісту.

Так то Німці дбають про виховання своєї молоді. А скількиж то українських дітей пропадає на заточенні між чужими? Чи не найвищий уже час займитися ними і бодай на час вакацій уможливити їм побут серед українського середовища, щоби скріпили українського духа і набрали любови до свого рідного? Час про те і в нас подумати.

ЗГОРІЛИ ПІДЧАС ПОЖЕЖІ.

Олена М. Вуска запалила в печі на фармі у Вапела, Саск. і пішла з мужем до курника годувати дріб. В хаті на першому поверсі спали їхніх двоє дітей: 7-літній хлопчик і 4-літня дівчинка. З невідомої причини почав будинок горіти. Ф. Вуский побачив пожежу і кинувся в горіючий будинок, щоб ратувати діти. Та згорів разом із дітьми. Його жінка, що також старалася ратувати діти, важко попечена.

УКРАЇНЕЦЬ КАНДИДАТОМ НА ПОСЛА В САСКАЧЕВАНІ.

При кінці червня в саскачеванській провінціональній окрузі Пелі відбулася конвенція саск. секції Зл. Фармерів Канади (зв. Фарм.-робітнича партія), на якій іменовано кандидатом на посла до провінціонального парляменту Українця А. Данилейка, вчителя з Вереґін, Саск. Гр. Данилейко є знаний у тій окрузі зі своєї активности в фармерському політичному й економічному русі. Округа в більшости заселена Українцями.

Слід замітити, що гр. Данилейко є першим Українцем у Саскачевані, який зістав іменований кандидатом на посла канадійською політичною партією. До цього часу Українці-кандидати йшли до виборів як незалежні.

МІСС ПОЛЬОНІЯ.

У 1932. році в Шікаґо зібралися були красавиці світа. Річ ясна, що Ляхи вислали і свою „Маньку”. Враз з іншими красавицями світа приїздить Манька першою клясою аж до Шікаґо. Ляцьке представництво Шікаґа витало її як справжню королеву, носилося з Манькою мов з писаною торбою, всім показувало і вихвалювало, бож вона представляла „незрувнанон пенкносць, млодосць і невінносц цалей Польскі одродзоней”.

За недовгий час, бо до року, грубі і зарозумілі Американці не то що не оцінили пенкносці Маньки, а, „о зґрозо”, депортували „Міс Польонію” в третій клясі — аж до Варшави. Злі язики голосять, що за розпусне життя депортували.

КОРОВА ПРОБИЛА ЖІНКУ.

М. П. Ільків із Мусідора, Алта., хотіла видоїти свою корову, яка недавно отелилась. Коли приступила до неї, корова так сильно вдарила її рогами, що пробила живіт. Тяжко ранену жінку відставлено до шпиталю.

КОМУНІСТИЧНИЙ АРҐУМЕНТ.

Будівничий контрактор Едвард Стенбах сперечався з Фінляндцем Г. Манфолком про комунізм. Стенбах заявився проти комунізму й не дався переконати заїлому комуністови в доцільности комуністичної доктрини. Коли Стенбах сідав на своє авто, Манфолк пхнув його ножем у плечі. Тяжко раненого взято до шпиталю, а Манфолка до вязниці. Подія мала місце в Ракі Мавнтен Гавз в Алберті.

ПОЛІЦІЯ ПЕРЕВЕЛА ТРУС У ПРИМІЩЕННЮ РЗТ У ВІННІПЕҐУ.

За дозволом манітобського міністерства судівництва міська й королівська поліція перевели ревізію в Робітничому Запомоговому Товаристві, що міститься у Укр. Роб. Домі у Вінніпеґу. Міністерство дало дозвіл на ревізію після того, як управа РЗТ відмовилася станути перед урядовим авдитором, назначеним у звязку з судовими процесами проти РЗТ, які відбуваются тепер у Вінніпеґу.

Поліція забрала протоколи та ріжні документи РЗТ й опечатала приміщення. Уряд хоче дослідити, чи РЗТ провадило й фінансово піддержувало комуністичний рух у Канаді.

ТРАҐІЧНА СМЕРТЬ БЕЗРОБІТНОГО.

Франц Голудяк, мандрівний безробітний, біля 30 років життя, згинув під колесами тягарового поїзду, коли хотів ускочити до ваґону. Нещасний випадок скоївся біля Паркбеґ, 40 миль на захід від міста Мус Джо, Саск. Поліція старається знайти його кревних або знакомих.

ЗАСУДЖЕНИЙ ЗА СПРОНЕВІРЕННЯ.

Загально відомий у Брітіш Колюмбії адвокат, Артур Л. Кент із Ленґлі, зістав засуджений на три роки тюрми за спроневірення грошей своїх клієнтів. Він спроневірив біля півтори тисячі долярів. Підчас розправи заявив, що видав ті гроші на вдержання свойого сина у високій школі в Анґлії. Кент був адвокатом останніх 20 років.

ТЕПЕРІШНІ ДІТИ.

12-літня Лорета Местер з Ірвін, Алта., посварилася зі своїми сестрами, як вони казали їй мити начиння. По кільканацятьох хвилинах одна з сестер знайшла її повішену в курнику. Вона поповнила самовбивство.

ЗГИНУВ ПІД КОЛЕСАМИ ЗАЛІЗНИЦІ.

Біля містечка Брудергайм, Алта., знайдено на залізничих шинах страшно змасакроване тіло тамошнього фармера, М. Вернаровського. Правдоподібно він сам кинувся під поїзд. Пару тижнів тому він підрізав собі горло з наміром самовбивства, однак виратувано його й випущено з вязниці на волю за зложенням поруки в сумі 4 тисячі долярів.

КРАЄВИЙ КОМІТЕТ ДОПОМОГИ ЖЕРТВАМ ПОВЕНІ КЛИЧЕ ЗА ДОПОМОГОЮ

ПОВІНЬ ПОНИЩИЛА МАЙНО ПІДГІРЯН. ТИСЯЧІ ЛИШИЛИСЯ БЕЗ ХАТ І БЕЗ ПОЖИВИ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Краєвий Комітет Допомоги Жертвам Повені випустив першу свою відозву за підписом епископа І. Бучка та членів комітету. Закликаючи українське населення до помочі жертвам повені, відозва так характеризує те лихо, яке заподіяла повінь:

„Води забрали сотні будинків і хат, а тисячі тих бідаків, яким вода знищила їх поля, осталися в додатку без даху над головою. Чимало худоби, коней, безрог, овець та іншого дорібку наших хліборобів пропало теж у водах. Окреме нещастя навістило, поза величезною повінню, наші гори. У деяких околицях упав на полонини сніг, а з тим відібрав можливість нашим Гуцулам прогодувати свій найцінніший маєток — худобу. Знову в інших околицях перейшли понад полями наших селян величезні градові тучі, які знищили зовсім многонадійні жнива.

„Це велике нещастя, яке впало на наше селянство в деяких околицях нашого краю, є таке велике і таке страшне, що для ратунку наших братів мусить станути ввесь український нарід, де тільки він жиє й має настільки сил, щоби помогти своїм загибаючим братам. Тому кличемо всіх свідомих Українців на наших землях, кличемо всіх Українців на далекій еміґрації за океаном та тих, що опинилися в інших краях: **поможіть усі разом ратувати перед загибілю тих нещасних,** яким живлове нещастя відібрало останню можливість прожитку.

„Поможім наперед їм пережити бодай кілька місяців, щоб могли упорядкувати свої господарства по цім нещастю. Не даймо голодувати цим нещасним та їх дітворі.

„Кличемо всіх, які сьогодня є у тому щасливому положенню що вони і їх діти мають що їсти: **пришліть негайно бодай дрібний даток для тих, що голодують, що не мають чим заспокоїти голоду своїх дітей”.**

ЧЕРГОВІ АРЕШТУВАННЯ В ГАЛИЧИНІ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Ляцька поліція арештувала в селі Бабині та доставила до слідчих арештів у Самборі: Василя й Степана Струбницьких, Михайла Турка, Степана Кордіяна, Михайла Сороку, Дмитрика й Надолішнього. Поліція обвинувачує їх у протидержавній аґітації та зорґанізованню бойкоту проти місцевого купця Жида.

В Романові, повіт Бібрка, поліція арештувала 11 українських молодих хлопців за те, що нібито вони повибивали вікна в домах Жидів у селі.

РУМУНИ ЗАБОРОНЯЮТЬ УЧИТИСЬ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ.

ЧЕРНІВЦІ (Буковина). — „Українська Школа” минулого року влаштувала була курси української мови для українських дітей, які її не вчаться в школах. Тепер „Українська Школа” знову звернулася до міністерства освіти в Букарешті за дозволом орґанізувати такі курси підчас цьогорічних вакацій.

На це міністерство відповіло відмовою, бо мовляв, діти й без того тяжко перемучені наукою в зимі. Літом, міністерство каже, їм треба відпочивати та працювати в полі.

ІТАЛІЙСЬКІ ЛІТАКИ ВЕРНУЛИСЬ ДО ЕВРОПИ.

ЛІСБОНА (Портуґалія). — Сюди прилетіли 23 італійські літаки, які вертаються з Америки до Італії. Один літак ушкодився біля Азорських островів, коли підносився до лету. Зприводу тісноти в пристані літакам взагалі було тяжко маневрувати й тому один літак перевернувся.

На ньому тяжко поранилися два летуни, а командант згинув. Зпочатку здавалося, що й командант лишиться живим, бо він не був тяжко поранений. Та скоро виявилося, що в нього почався в мізку кровоток від сильного потрясення.

Італійським летунам у Лісбоні влаштовано гучну зустріч. Вони тепер готуються летіти далі в напрямі на французьке місто Марсель, а звідти до Італії. Не зважаючи на те, що підчас лету розбилися два літаки (один у Голяндії підчас лету до Америки, а другий тепер на Азорських островах цей лет уважають дуже щасливим та надзвичайно вдалим.

В МАРОКУ ВБИТО 42 ФРАНЦУЗІВ.

РАБАТ (Мароко). — Французи закінчують 25-літню війну з гірськими племенами в горах Атляс. Тепер французькі війська підійшли до центру, звідки ввесь час тубильці-верховинці провадили боротьбу проти французької окупації Марока та захоплення гір Атлясу.

Несподіваний напад тубильців-верховинців на французький військовий відділ привів до крівавої та впертої сутички між Французами й тубильцями. При тім убито 42 французьких жовнірів, а крім того 53 вояків і 2 офіцирів тяжко поранено. Тубильці мають значно більші страти.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2,00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.

Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МАСИ Й ЛІДЕРИ

Драматичне покінчення страйку майнерів мягкого вугля знов поставило в ясний і недвозначний спосіб низку важних явищ і фактів.

Коли тиждень тому провідники майнерської юнії уложили у Вашинґтоні з представниками власників угоду про закінчення страйку, то майнери з осередку пенсилвенійського дистрикту мягкого вугля відкинули однодушно угоду та далі видержали на страйку.

Своїм відкиненням заклику уряду своєї юнії майнери показали, що вони не слухають тих, котрих вони своїми командантами вибрали. Цим непослухом майнери підірвали повагу своєї юнії. Вони дали мовчазне підтвердження для звичайно повторюваних тверджень копальняних баронів та большевиків, що майнерська юнія та її лідери не мають довіря серед майнерських мас.

Природнім поступованням для робітників, які зневірилися в своїх лідерів, було би їх перемінити. Про це й ходили чутки вже від довшого часу. Комуністи здавна старалися викинути старий уряд або зорґанізувати другу юнію. Попри них ідуть некомуністичні елєменти, вічно незгідливі з урядом та вічно протестуючі.

Серед таких умовин збирається в Юніонтавні друга конвенція відділових лідерів для вирішення заклику головного уряду юнії вертатись до праці. Настрій серед делеґатів є проти поради юнійного уряду. Цей настрій підверджують тисячі гостей, які зібралися масово під галею зборів.

Та сталося „чудо". Вислухавши промови представника федерального делеґата уряду, делеґати, відразу змінили своє становище. Від часу заклику майнерських лідерів нічого нового не сталося, щоби мало зміняти настрій. Настрій змінився просто під впливом представлення фактів представниками уряду. Отже майнери не хотіли слухати своїх лідерів, а послухали державного уряду. Вибрані майнерами старі юнійні лідери мають серед майнерів менше послуху ніж принагідні висланники з уряду.

Ясно, яку прислугу зробили майнери своїй власній орґанізації таким поступованням. Вони могли би ще вратувати репутацію своєї орґанізації, якби опозиція показала якусь силу. Але та опозиція, як тільки змінився настрій делеґатів, звинула хвіст під себе та перша поперлася на віз з бандою.

Юніонтавнська конвенція показує, скільки то ще праці треба покласти тим, котрі розуміють, що доля майнерів вимагає створення з робітників ціпкої сили, яка керується розумом, а не настроями; яка вірить і слухає своїх командантів.

І. Д., Прага, Чехословаччина.

ЗНАМЕННЕ САМОГУБСТВО

Дня 7. липня наложив на себе руку Микола Скрипник, визначний український комуністичний провідник. Ще минулого року в цілому Радянському Союзі комуністична партія улаштувала була йому святочний ювилей з приводу шістьдесятьліття. Скрипник поміж „большевиками України" був безсумнівним Українцем. Свого українства він не ховав і завсіди своїм прикладом „свідомого Українця" - комуніста старався показати, що українське національне визволення можна зеднати з „світовою революцією" та іншими ідеалами, викуваними в Москві. Скрипник належав до старої „Ленінової Ґвардії"; він не належав до тих „березневих соціялістів", що понаростали були як гриби в Росії та на Україні після упадку царського режіму в березні 1917 року. За свою відданість революційній справі мусів Скрипник відбути неодин рік тюрми та заслання в далеких сібірських пустелях.

При кінці 1917 р. Ленін післав Скрипника з Петербурга на Україну на боротьбу з українським національним рухом. Сучасній новій ґенерації Українців може здаватися зовсім незрозумілим, що Українець Скрипник міг поборювати український визвольний рух, що він міг боротися проти власного народу разом з московським військом. Щоб зрозуміти це, треба глянути на большевизм, який він був у той час. Російський большевизм проголосив „світову революцію".

„Ми на горе всім буржуям
Світовий пожар роздуєм",
писав один російський поет. Перед цим „світовим пожаром", „страшним судом", який мав би світ визиску, неволі, голоду й насильства обернути в рай волі й братерства на землі; перед цею чарівною казкою відступила на задній плян справа національного визволення. „Не буде пануючих кляс, не буде й пануючих націй", — так проголошували російські большевики. Коли в пожежі світової революції має згоріти всяке поневолення, в тім числі й національне, то яка рація домагатися створення власної держави? — Так міркували ті Українці, Грузини, Латиші, Поляки, що йшли за Леніном та його ідеями. Сила цих ідей у той час була величезна; це була „містична віра", як казав відомий український комуніст Дмитро Мануїльський. Не дармож до партії Леніна пішли Грузини. Сталін та Орджонікідзе, Латиші — Ягода та Рудзутак, Поляки — Дзєржинський та Менженський, Українці — Скрипник, Бокій, Шумський і інші. Це не одиниці; це були цілі суспільні ґрупи в рядах поневолених націй, які боролися за підпорядкування своїх народів „світовій революції", керованій з Москви. Ці „національні" комуністи докладали всіх зусиль на те, щоб прилучити свої народи до Московщини, котра, як їм здавалося, мала завдання всесвітно-історичні. Дзєржинський з іншими Поляками - комуністами йшов у році 1920 з російським військом завойовувати Польщу, Сталін і Цхакая втопили в крови самостійну Грузію у 1921 році й прилучили її до Росії, Мануїльський, Скрипник та інші Українці-комуністи те саме зробили з Україною.

Положення комуністів українского роду було найтяжче. Вони бачили, що в очах російських комуністів увесь український рух і мова — це сама „контрреволюція". Вони з жалем дивилися на те, як московські комуністичні полки нищили українські книги на Україні, вбивали Українців за те, що вони вживали рідної мови. У цих то комуністів-Українців виникла думка — „українізувати" російську комуністичну орґанізацію на Україні. Одним з рішучих прихильників такої українізації був комуніст Скрипник. Він був автором назви „комуністична партія большевиків України", що повстала 1918 року. Комуністи-Росіяни хотіли, щоб ця партія називалися „російська комуністична партія на Україні", але Скрипник з допомогою Леніна відстояв назву КПБУ.

Але всі спроби здійснити українізацію комуністичної партії на Україні кінчилися неуспішно. Москва дозволила українізувати школи, театри, навіть пресу, але вона не може допустити, щоб Українці взяли перевагу в нерві політичного життя — в комуністичній партії. Скрипник довго вірив, що поволі до українізації компартії прийде, а тому він навіть поборював разом з московським центром тих Українців-комуністів, які хотіли ту українізацію прискорити. Шумський, Максимович і ін.). Саме Скрипника призначили були на уряд комісаря освіти на Україні у 1927 р., після усунення Шумського, що його підозрівали в „сепаратизмі".

Але потрохи сам Скрипник побачив, що „світова революція" відсувается в далеку будучність, а натомісць на Україні розпаношуеться справжній московський шовінізм. Прийшла „пятирічка" й голод на Україні. Голодна Україна мусить віддати останню зернину Москві. Проти цього визиску голодної України на користь Москви почали протестувати українські комуністи. Нелюдське ґрабування України Москвою розбило давні ілюзії комісаря Скрипника. Він побачив, що Москва, прикриваючись гаслами комунізму, визискує цілу українську націю. За його протести проти цього визиску поневоленого українського народа пануючим російським народом Скрипника в Москві дуже незлюбили й скинули з посади комісаря освіти, як ніби „петлюрівця". Від нього в Москві вимагали „каяття". Але Скрипник на це пониження не пішов. Він заподіяв собі смерть саме в десяті роковини ухвалення конституції Радянського Союзу. Скрипник був головним творцем цеї конституції...

Ще одна нитка, що лучила Україну з Москвою, перервалася. Поневолена нація всіми своїми клясами й усіми партіями — від найлівіших до найправіших — переконується, що „співжиття" між народом-паном і народом-невільником не може бути. Самогубство Скрипника — це крівавий документ і доказ перед цілим світом.

На залізниці.

— Будь ласка скажіть мені, що це: знову змінили розклад їзди? Поїзд утік мені перед носом!

— Так, той що їздив скорше, їздить тепер пізніше, одначе той, що їздив пізніше, їздить тепер скорше.

З ПРЕСИ.

„О ПРОСЧЕТЕ САМОСТИЙНИКОВ".

Нюйорська русотяпська ґазета „Новое Русское Слово" під таким наголовком, себто „невиправдані розрахунки самостійників", подає з Праги допис А. Петрищева. Автор зі звичайною московською розперезаністю пише про ріжні міжнародні „комбінації" української еміґрації, які, мовляв, провалилися.

Ось такий уступ свідчить про його докладну „поінформованість", коли він пише:

> Обидва їх крила, те, котре орієнтується незмінно на Берлін (Скоропадський), і те, котре орієнтувалося на Василя Вишиваного (Полтавець-Остряниця), злилися й увійшли в оточення Розенберґа.

Цікаво, коли Полтавець орієнтувався на Вишиваного. Адже російський штабс-капітан Полтавцев сам себе оголосив „гетьманом" Полтавцем - Остряницею. А також, коли це Петрищів уже „обєднав" другого „суверена" Скоропадського з „сувереном" Полтавцем?

* * *

Далі той самий „поінформований" автор пише:

> Під „ґаліційською культурою" розуміється перш за все штучна книжна мова, вигадана ще при Габсбурґах, щоби можливо яскравіше відмежувати руське по крові населення Галичини й Карпат від єдинокровної російської імперії.

Дописався бідака до „єдинокровности" Москаля й Українця. Та він не знає того, що сучасну українську літературну мову не габсбурська Австрія вигадала, а в її основу покладено говірку українського народу зпід забору „єдинокровної" Москви, себто з Подніпровя, з Полтавщини, Київщини та з сумежних їм земель. А яку книжну мову заводила „єнонокровная Москва Романових" на Україні: чи не штучний „русский язик", якого навіть московське селянство не второпає?

Патякає Москаль на те, щоби хвицнути по Українцях ослячою ногою.

* * *

Румунська ґазета „Індрептарія" в числах 148—150 подає меморандум уповноваженого „гетьмана" Скоропадського в Румунії, п. Шемета. В тім меморандумі між іншим сказано:

> Успіх спроб утворити українську державу залежить від того, в якій мірі ці спроби будуть підтримані всім населенням України, серед якого, як відомо, мають великий вплив угруповання, що брали участь у „білому" загальноросійському руху (Денікін, Вранґель), та які відносились байдуже до української державности.

Отже скоропадчуки ставлять свою карту на буших денікінців та вранґелівців, які, будучи єдину Росію, ставилися до української державности зовсім не „байдуже", а навпаки, всіми силами й способами боролися проти неї. Вони й Скоропадського зробили ґенерал-ґубернатором Малоросії, назвавши його гетьманом України. Тепер знову скоропадчуки ставлять свою карту на тих саме нібито „байдужних" до української державности.

* * *

А далі ще одна орієнтація скоропадчуків:

> Хоч німецьке командування виявило доброзичливість до цієї зміни (розігнання Центральної Ради й поставлення Скоропадського. — Ред.), всеж таки воно не дало орґанізувати українську національну армію, бажаючи зберегти для себе вільну руку.

Те „бажання зберегти вільну руку" було нічим іншим, як реальною політикою німецьких юнкрів — знищити при помочі російських „білих" офіцирів та Скоропадського українську державність і відбудувати єдину й неділиму Росію. Ту саму політику й тепер провадять німецькі юнкри за спиною Гітлера й Гінденбурґа, а скоропадчуки, спираючись на випробуваних своїх друзів з „білих" армій, готуються знову продовжувати грати ту саму ролю, якої вони не докінчили в 1918 році — „сабірателей землі русской".

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

РОБІТНИКИ ЧИ НЕ РОБІТНИКИ?

При укладанню кодексу для ґазетярства уряд і промисл натрапили на спеціяльні труднощі. Означуючи мінімальну заплату для ріжних катеґорій ґазетярських робітників, кодексова конференція прийшла до вирішування заплати для редакторів і репортерів.

Членам конференції було ясно, що редактори й репортери теж робітники, бо їх заняття та умовини праці залежать від тих, котрі їх наймають. Але як тут означити час праці для робітників, котрих працю не зміриш часом, серед котрих один зробить за годину стільки, що другий за двацять не зробить, і ще краще зробить? Якби конференція з урядників „Найри", ґазетярів і видавців пробувала щось подібного зробити, то вона виставилаб собі тільки свідоцтво умового вбожества.

Тому конференція постановила, що праця редакторів та репортерів це професія, як лікарювання, інжинірювання, адвокатування.

Підготування до професії.

У всякій професії першим питанням є відповідне підготування. Це добре віддає анекдота про шевця, що заробив підчас війни гарні гроші на направі чобіт для армії та, загордівши, захотів панським звичаєм увіковічнити себе портретом. Змалював маляр його образ, і наш швець питається його: „А скільки вам належиться?"

„Сорок тисяч", каже маляр.

„Що? Сорок тисяч?!" — аж крикнув швець. „За чотири години роботи? То по скільки ви рахуєте собі за годину? Я плачу своїм челядникам...

„Так, пане, перервав маляр, „я змалював ваш портрет за чотири години, але ви платите мені за сорок літ науки, які я витратив, щоби вас так змалювати за чотири години".

Зручність у виконанню.

Як у всякій професії, так і в ґазетярстві не числиться довжина рюботи, а справність роботи. Як у всякій професії, так і в ній є люди, які трактують свою професію як ремесло та кажуть собі платити відповідно до довготи праці або довжини написаного матеріялу. Це звичайно такі люди, про яких танець кажуть: він не танцює добре, але зате довго.

Професія і ремесло.

Отся анекдота віддає добре ріжницю між професіоналістом і ремісником.

Приходить селянин до зубаря. Болить страшно зуб. Лікар розпитує хорого про ріжні річи, заговорює, а тимчасом оглянув зуб, приложив інструмент, сіпнув і непомітно для хорого витягнув зуб.

„Ось ваш зуб. Вже вас боліти не буде", каже з гордістю дентист.

„А що вам за це належиться?"

„Корона", каже лікар.

„Що? Корону за дві мінути роботи?! Таж як моя стара пішла до коваля зі своїм зубом, то він як її зачепив кліщами, як став тягнути, то дві години тягнув, кождий куток у кузні нею вимів, увесь, як миш упрів, а проте за всю роботу тільки дві шістки собі порахував. А ви не маєте сорому за дві мінути корону рахувати?"

Чи ґазета як фабрика?

У своїй заяві до кодексу конференція сказала ще таке: „Щоденна ґазета не може дуже зменшувати своїх робітників. Якраз депресія ставить до ґазети збільшені вимоги добувати й поширяти новинки".

Так кажуть люди, які розуміються на ґазетярстві. Інші можуть говорити, що як втинають число робітників у фабриках, то треба втинати число робітників і в ґазеті.

Ю. Бандурський.

КРОВАВИМИ СТЕЖКАМИ

(2)

— Хіба би я дурний був сипати гроші до домовини! Ти хотів би кривдити мої діти, волокито без батька, без мами?

Батько буком вигнав сина на вулицю і гнав перед собою як собаку, кидаючи за ним камінням. Батькови помагали інші поважні громадяни. Гнаний проклонами, ударами і свистом перелітаючого коло голови каміння, парубок втікав з села. А дорога крізь село довга була. На дорозі побачив лежачого в калабани крови, вбитого парубка. Зрозумів, що, біжучи селом, і він може впасти по дорозі. Скрутив у бік, вскочив у тісну вуличку між хатами, добіг до низького валу, оперізуючого село, перескочив його і гнав далі на вправці розмоклим від дощу полем.

Так то громадяни Ганфучану приготовлялися до неминучого слідства. Побили і попроганяли власних синів, щоби потому перед яменом на них звалити всю вину і сказати, що громада сама вже люто скарала виновників злочину.

Лінцоян далі втікав полем. Втікаючи, все ще чув за собою крики, проклони, лай собак і кроки доганяючої його погоні. Як олень перескакував рови і низькі плоти, не звільняючи, хоч віддих свистав у груди і піт заливав очи. Гамір села затихав щораз більше, тільки щораз ліпше і ближче чув кроки здоганяючого. Добував решток сил, щоби й той останній з погоні, утомившись, лишив його.

Втікаючи так, як тровлений собаками лис, Лінцоян побачив перед собою широкий рів, повний жовтої води. Щоби його перескочити, загнався з розгоном на граничний горбок при рові. На мокрій глині поховзся, втратив рівновагу і зїхав у воду. Рів не був глибокий. Коли парубок підвівся, вода сягала йому лиш по груди. Та довгий, скорий біг так знесилив його, що йому тяжко було витягнути ноги з грузького дна рова. Ледви пробрався до другого берега. Там станув, не маючи вже сили вилізти по стрімкім і ховзкім березі. Розчепірився пальці, вбив їх у глину і так стояв, схилившись і дишучи важко. Піт, змішаний з глинястою водою, заливав йому повіки, перед очима літали великі, чорні обручі, в ухах гуділо.

Холодна вода витверезила його. Пригадав собі, що хтось здоганяв його. Здивувався, що погоня ще не коло нього і що її взагалі не чути. Нараз здріґнувся, бо за собою почув питання:

— Лінцояне, брате! Може ти ранений?

Стрівожений Лінцоян оглянувся і на противнім березі побачив сидячого Янкофу, свого ровесника і товариша останніх боїв з Квайганціном.

— Вигнали нас, щоби в ямені всю вину звалити з себе на наші голови, — говорив Янкофа. — Цілком справедливо, щоби за цілу громаду потерпіло лиш кілька. В хаті мого батька лишилося ще пять братів. Робучих рук буде досить, а одні уста при мисці менше. Твій батько багато має синів крім тебе?

— Чотирох, — відповів Лінцоян. — То ти гнав за мною?

— Я не гнав за тобою, а втікав з тобою, брате. Мало що не вбили мене. Мусіли бути такі строгі проти нас, бо інакше в ямені не увірили би їм.

— Колиж бо я ніколи нікого не скридив, — жалувався Лінцоян. —Сеї ночі я бився як лев за цілу громаду. За щож тепер вигнали мене між чужих голодного, збитого, як пса і без гроша? Щож нам тепер діяти?

Якийсь час мовчали. Лінцоян місив глину в затискаючімся мимохіть пястуці. Янкофа обіймив долонями коліна і спер на них бороду. По хвили підвів голову і глядячи товаришеви в очи, зачав:

— Послухай мене, брате. Ми оба тепер жебраки без гроша і без даху над головою. Так схотіла наша доля. До хати вертатися годі. Мусимо йти в світ. Куди? Не скажу. І ти не знаєш, бо світ великий. Та я два роки працював у нашого крамаря. У нього я чув, що в світі є пребагато великих і дивних міст, де багаті люди платять не кешами, а сріблом, буває що й золотом. Світ страшно багатий, лиш такі селюхи як ми і наші батьки нічого про ті багацтва не знають. Підемо оба разом і будемо шукати багацтв у світі.

— Куди підемо?

— Куди поведуть нас гостинці, ті ріки людського життя. Не треба боятися світа. Гіршої якоїсь біди, як у власній хаті, в світі нема.

Слова Янкофи все мали велику силу на його ровесників. Хоч такий молодий, він все говорив розумно і солодко. Кромі того він був меткий, і оборотний і услужний. Він всюди вмів вкрутитися, знав усе, кождому поміг. За те всі любили його. Лінцоян погадав собі, що в такій скруті добре мати такого товариша. Похитав головою і сказав:

— Добре! Веди, я йду за тобою.

Янкофа обережно зсунувсь у воду, перейшов на другу сторону рова і держачися рукою берега, пішов далі водою. Ідучи, говорив до ступаючого за ним товариша:

— Той рів скручує поза оселю Кінчав. Полями зайдемо до гостинця. За гостинцем є мале кладовище, оперезане старими чорними смереками. Там відпічнемо і заждемо до вечера. Тепер паде дощ, на полях нікого нема. Смерком один з нас виховзнеться з цвинтаря, щоби на полях роздобути якусь поживу. Коли стемніється, підемо далі.

— В котру сторону?

— На північ! — відповів з вірою жвавий Янкофа.

Виспавшися під охороною старих, мохом порослих смерек, на мягкім дерню, яким були обложені могили, смерком вийшли обє в поле, де роздобули багато ріпи і троха овочів. Частину зїли, решту сховали на дорогу. Коли цілком стемнілося, зійшли на гостинець і рушили на північ.

Поволі ішлося розмоклою, грузькою дорогою. Перемоклі, утомлені, заслухані в шум неустаючого дощу, тужно думали про теплі припічки. Гірко було подумати, що в цілім широкім світі не було тепер хати, в котрій при печі належалось би їм тепле місце.

(Далі буде).

ПО УКРАЇНСЬКИХ СЕЛАХ В НОРТ ДАКОТІ.

Бют (Butte).

Село Бют лежить яких десять миль на захід від села Києва. Майже вся ця віддаль є заселена Українцями; дене-де можна подибати між нашими Норвежця або Німця.

Наші люди заїхали до Бют у тім самім часі, що й до Києва, трицять один або два роки тому. Майже всі походять із богуславського, таращанського або канівського повіту на Київщині. Декотрі вже по сорок літ в Америці, а працювали по фабриках в Пенсилвенії або на полях біля Єйл, Вірджінія, заки виїхали до Дакоти. В самім Бюті мешкають лише двацять три українські родини, кілька неподружених і вдів. Поза селом увесь край український, кілька миль в кожду сторону.

При помочі яких двацять господарів із усіх частей довкола Бют удалося списати імена і деякі відомости із 92 українських фармерів, але й так може декого пропущено. Усі вони, опріч пятьох, мають свої власні господарства. Люди, котрі давніше приїхали, діставали 160 акрів даремно від держави. Багато наших осілися на голих степах і за кілька літ не лише поборoли пустиню, але й доробились майна, як також помогли Америці заселити і зуживати добру землю. Маленька 160-акрова фарма тепер це рідкість, а то мають, по 320 (як тут звуть два „клейми"), 480, 640 або й більше. До тих землевласників, що мають більше ніж 640 акрів, належать п.п. Перехрещенко, І. Бузений, Завалений і Заяць.

Земля, так як і на Україні, чорнозем. Добре надається на пшеницю рік за роком. Опріч пшениці сіють і іншу ярину, як кукурудзу, ячмінь і просо. Майже кождий рільник має кілька коров і продає сметану. Давніше управляли рілю тракторами, тепер кіньми, бо це виносить дешевше.

За останніх кілька літ ціни на рільничі продукти дуже впали. Ось тепер яйця продають тільки по сім центів за тузин, курка 25 центів, індик 1 доляр; корова 10 долярів, теля 2 до 3 дол. Коні пішли вгору; за доброго коня платять до 150 дол. Не зважаючи на все те, українські рільники мало нарікають.

На оборі українського рільника є більший порядок і чистота ніж у рільників інших народностей. Їх хати назагал чистіші ніж хати американських рільників. Якби Берковіці (Bercovici*) відвідав був американських фармерів, а потім наших (у Вілтон), то не був би писав про наших як нечистих, брудних.

Хоч наш чоловік переконався, що на степах Дакоти не можна плекати садів, всеж таки багато з 'них ще стараються, садять сливи, яблінки і вишні; щеплять, підливають, а воно за кілька літ згине або від заяців (обгризують кору), або від морозу зимою чи посухи в літі. Лише тутешня черешня, мала, ['ів-дика, росте і родить.

По селах і фармах кождий рільник має городець, де садить або цвіти або городовину. В селі Бют одиноке місце, де є рожі, це коло почти, де жінка почтаря (Айриша), Українка з роду, насадила їх і доглядає. Свого чоловіка вже навчила кілька слів по українськи. А п. Тарасенко, котрому вже йде на 83 рік, день за днем працює в городі. Хоч у літах уже, п. Тарасенко здоров як дуб!

В селі Бют начислили ми 24 українські родини і кілька неподружених. Усі родини мають власні хати. Вони становлять майже половину мешканців села. Це в більшости старці, пятьдесять до шістьдесятьлітні, котрі мають жонатих синів на ріллі, а самі доживають віку в місті. Дакотське повітря, хоч часом суворе, дуже здорове для наших людей; люди, що їм по 50 та 60 літ, видаються дуже молодими. Декотрі доживають до сотки літ. До купців-бизнесменів села належать Українці: п. Даниленко — має залізний склеп; п. Скорик — має ґросерню; і п. Клоконос — має ґазолінову стацію, а п. Колин є управителем американської збіжевої спілки.

Щодо загального поступу, то ця справа представляється між ними так: Усі ці Українці то релігійні сектанти, котрі задля своєї релігії були переслідувані на Україні і тому яких трицять років тому приїхали до Дакоти. Коли вони приїхали в дикі степи, то кілька років не мали часу сваритися на релігійнім полі. Але коли побороли пустиню, побудували хати, забогатіли, тоді давай „спорить" — як вони кажуть — над Біблією. Усі вони невчені селяни. Плачених учених проповідників у них нема. Тому кождий по свому обясняє Біблію. Через таке обяснення повстало кілька сект, а часом буває сварка і ворожнеча. Є там чотири церкви українські: дві в селі, дві на фармах. Належать вони до сект баптистів і суботників*). То ще не все, бо кожда церква є розділена на дві партії, а крім того доїжджають до них „місіонарі", ґрупи скакунів-крикунів (голі джомперс). Деб наш чоловік не був, вдача його остається українська. Тому, що українська душа любить красу, спів і артизм, то сектанти хотять задушити такі прояви релігійним фанатизмом. Як темний Українець стане релігійним фанатиком, то вже нема гіршого. Ось вам приклад: Є між ними такі (не всі в Бюті), що осуджують чоловіка, як він обмиється, зачешеться, обголиться або вбереться по людськи.

Хоч тамошні Українці ворогують часто між собою і над Біблією сваряться, то всетаки є між ними багато доброго. Коли німецька дитина скінчить осьму клясу (ґрейд), то ця освіта видається достаточною для Німця; Українці шлють діти і до вищої школи, а декотрі навіть до каледжів. Суботники (в більшости) замісць до місцевої вищої школи шлють свої діти до Гарвей, Н. Дак., до їхньої академії; деколи бувало їх там аж по сорок і професор Михаленко учив їх рідної мови і російської. На знак поступу можуть вони похвалитися сімома вчителями і вчительками. Одна з учительок, панна Іщенко, вчить аж у Вашинґтоні (Д. К.), в школі суботників. Опріч учителів дали вони три фершалки (норзки), одного інжинира, п. Івана Луніса, й одного місіонара до Африки.

Майже всі звуть себе „руськими", по англійськи „Рошен". Але як прислухаєтеся їх розмові, то більше почуєте слів Україна, Українець, ніж це можна почути між нашим загалом по великих містах. Коли я обїздив східні стейти і і більші міста, то переконався, що слово „Українець" між Галичанами надається звичайно на неділю, або на збори; в буденнім життю не лише загал, але і священики вживають ще слова „Русин" і „руський". Назви церков, де видніє напис „Українська" — „Юкраініен", можна почислити на пальцях. Тому то годі нам осуджувати Київлян-сектантів, що вони національно мало свідомі; такий самий політичний гнет усіх гнобив. Тепер приходять з України до Українців у Дакоті багато листів. Через ці листи люди набирають народньої самосвідомости. Де прийдете, говорять про горе на Україні і показують листи. Роджена тут молодь уся говорить по українськи, а декотрі парубки навіть знають такі вислови: „А на могорич дасьте?" Як межи старшими, так і межи молоддю є добрі і лихі люди. Чужинці, Американці, Німці і Жид (лиш один там є) дуже добре висказуються про Українців у Бюті. З бігом часу і вони стануть свідомими Українцями.

. Галич.

*) Американсько-румунський письменник.

*) Суботники святкують суботу замісць неділі.

ДОПОМАГАЙМО ЛЕМКІВЩИНІ!

(Відозва до громадян горлицкого повіту).

Громадяни горлицького повіту, а головно села Гладишова, допоможіть Вашим браттям збудувати домівку „Просвіти" у свойому рідному селі.

Кацапи мають допомогу від польського уряду та від своїх такихже кацапів в Америці, а наші дотепер не мали від нікого ніякої помочі!

Це є перший публичний заклик наших братів з села Гладишова!

Тож допоможім їм!

Самі знаємо, що „читальні" конче потрібно, щоби виховати нашу молодь на красних і добрих Українців!

Здвигнім гарну велику домівку в Гладишові, а лекше потім буде здвигнути їх по всому горлицькому повіті..

Всі Лемки, свідомі цього великого завдання, як також всі Українці, без огляду з якого повіту походять — нехай допоможуть нашим братам Лемкам у Гладишові!

Бо це є всенародним обовязком!

Всі жертви просимо слати до Комітету будови дому на руки о. Н. Злупка, голови комітету, через „Обєднання" або просто до Комітету.

о. П. Ковальчик,
Литл Фолс, Н. Й.

ПРОТОКОЛ

З XVIII. КОНВЕНЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО СОЮЗА

що відбулася в Дітройт, Міш., в днях 15—20 травня 1933 року.

(35)

ПЯТИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

О. Ревюк відповідає на кожде питання окремо. Він підносить, що редакція — це не фабрика, де панує „понч систем", і кождий робітник, що працює в фабриці, мусить свій час відбути точно з приписаною годиною. Праця редактора полягає не тільки в тім, що він має зайти до редакції і написати якусь статтю. Працею є також читання книжок і переглядання ріжних часописів та журналів і ходження та слухання відчитів, і так дальше. Тому людина, яка розуміє умову працю і вміє її оцінити, ніколи не буде міряти її годинами, але змістом тої праці. Коли він їздив до Европи, то не робив цього для якоїсь особистої приємности, але висланий був туди редакцією „Свободи", щоби поінформуватися в тамошніх справах, як також у ціли навязання звязків з краєвими провідними кругами. Редакція покрила його подорожні видатки, як і виплатила йому його платню за час його відсутности, однак ціла та сума не була навіть вистарчаючою, щоби покрити всі витрати, звязані з тою подорожю. Дуже йому дивно, звідки дел. 62 відділу міг дістати такі фальшиві вістки, що нібито редактор діставав від редакції 300 дол. місячно на заплату заграничних кореспондентів, з якої то квоти йому оставалося 200 дол. Редактор заявляє рішучо, що з грішми для кореспондентів він не має нічого спільного, та вважає такий наклеп безпідставним. Щодо цього, чи для редаґування „Свободи" вистарчає двох редакторів, то шеф редакції наводить порівнання між обємом і матеріялом „Свободи" й обємом та мотеріялом інших часописів, і доказує, що в такім дневнику як „Свобода" є відносно найменше редакторів та що він не знає другого часопису, котрий мав би так мало редакторів, як „Свобода". Наскільки хтонебудь про це знає, хай це докаже. Щодо скупого і неориґінального змісту в „Свободі", то це річ зглядна, бо вона залежить не тільки від самого друкованого змісту, але й від інтелектуального рівня критика. Те, що для одного може видаватися лихим, для другого воно може бути в цілости вдоволяючим. „Свобода" ніколи не летіла на сензаційні відомости, хоч є багато і таких людей, котрі якраз тим захоплюються. „Свобода" є звязана з економічною інституцією, а це також впливає до певної міри на її редаґування. Далі шеф редакції заявляє, що він не пригадує собі, щоби він колинебудь жадав собі від бостонської громади заплати 150 дол. за написання жаданої статті. А що він відмовився написати жадану статтю, чи поїхати до Бостону, то це зробити він не вважав своїм обовязком. Бо в першій мірі він є редактором часопису, супроти якого він має сповняти свої обовязки.

Дел. 105 відділу запитує, чи не можнаб англійську частину редаґування „Свободи", як і діточий журнал, редаґувати цікавіше. На це шеф редакції відповідає, що спосіб редаґування „Свободи" чи діточого журналу є зовсім відмінний від способу редаґування американських часописів. Замісць сензаційних відомостей, ми кладемо більшу вагу на виховничу сторону. А виховничі статті, хоч вони можуть бути короткі щодо форми, то своїм змістом вимагають солідної підготовки й уважного слідкування за ріжними проявами життя.

На внесок дел. 332 від., попертий дел. 282 від., продовжено конвенційні наради на пів години.

Дел. 14 відділу каже, що такі статті, як, наприклад, недавня стаття про безробіття в Каліфорнії, де „Свобода" нотувала яко відрадний факт, що робітники, котрі працюють на лісних роботах, дістають заплату лиш у формі їдження, тютюну та одіння, на його думку, цілком не заступають інтересів робітника. Далі запитує він, чому „Свобода" пропаґувала автономію, коли згідно з ухвалою, принятою на попередній конвенції, „Свобода" повинна заступати тільки самостійницькі змагання нашого народу.

Редактор відповідає, що коли „Свобода" нотувала факт щодо лісних робіт, то це треба було розуміти, і він певний, що кождий свідомий робітник зрозумів, що посилання робітника до лісних робіт за їдження чи одежу ще не є розвязкою на безробіття, але всетаки, коли вже така загальна кріза панує і міліони безробітних тиняються по улицях та завмирають з голоду, то треба витати навіть і таку малу спробу на зараду лиха. Далі редактор заявляє, що „Свобода" ніколи не пропаґувала автономії якоїнебудь частини українських земель, а навпаки, завсіди обстоювала наш найвищий національний ідеал, себто повну самостійність. Якщо в „Свободі" була колинебудь згадка про автономію, то це була тільки дискусійна згадка, яка мала завданням освітлити це питання з усіх сторін. У відповідь тому самому делеґатови, чи редакція не могла би приділити одну силу до молодечого департаменту Союза, якої цілю булоб пропаґувати ідею орґанізування і приєднування молодіжи до У. Н. Союза, редактор заявляє, що редакція має замало сил.

Дел. 242 відділу інтерпелює в справі процесу, про який редактор згадав у свойому звіті. Редактор відповідає, що на початку 1929 року у „Свободі" був поміщений допис, написаний одним громадянином з тої місцевости, де був на парохії той священик, з яким тепер ведеться процес. В тім дописі було написано, що той священик назвав український народній дім „русским" домом. На підтвердження того допису „Свобода" дістала заприсяжену заяву від особи, яка була свідком того випадку. А що процес іще дотепер не скінчився, то це було з тої причини, що противна сторона його відкладала.

На внесок дел. 270 відділу, попертий дел. відділів 1 і 96, замкнено дискусію над звітом шефа редакції, а на внесок дел. 369 відділу, підпертий дел. 192 відділу, уділено йому вотум довіря більшістю голосів. Проти були 8 голосів.

На тім покінчено наради.

На внесок дел. 200 від., попертий дел. 120 від., горішено влаштувати того самого вечора спеціяльну лекцію для делеґатів у справі нової реформи.

ШЕСТИЙ ДЕНЬ КОНВЕНЦІЇ.

Голова конвенції по відкриттю зборів попросив конвенційного секретаря прочитати протокол із конвенційних нарад з попереднього дня. По прочитанню протоколу, на внесок дел. 42 від., попертий делеґатами 370, 97, 90, 2 і 120 від., принято його одноголосно без ніяких змін.

Опісля секретар статутової комісії прочитав лист від адвоката Союза в справі змін деяких параґрафів статута, а саме:

AMENDMENTS

PROPOSED BY UKRAINIAN NATIONAL ASS'N COUNSEL

SEC. 221-A: The Supreme Financial Secretary is authorized to pay any benefits not exceeding $200.00 to the beneficiary or the duly appointed guardian of a beneficiary without requiring a bond from the person receiving such benefit.

How Suspended

SEC. 302: If any member shall fail to pay the regular or special assessments, dues, advancements or fines on or before the last meeting of the Assembly of each month, the Secretary of the Assembly shall make announcement thereof in open meeting, after the business and before the close of the stated meeting of the Assembly, and unless by resolution of the Assembly the said assessments, dues, advances or fines are advanced for or loaned to such member, the President shall at the close of the meeting declare such member suspended on and after the said day from all rights, benefits and privileges of the Assembly and the Association, and the Secretary shall make a minute thereof in his minute book.

Record and Notice of Suspension

SEC. 303: The Secretary shall make a record of such suspension and the announcement thereof, and send the names of the members suspended, together with the date and the cause of their suspension to the Supreme Recording Secretary.

The Supreme Recording Secretary shall publish or cause the names of such suspended members to be published in the "Svoboda", the official newspaper organ of the Ukrainian National Association.

No member shall be entitled to any further or other notice of such suspension other than as contained in the said publication.

How Expelled

SEC. 304: If such member so suspended shall not pay such assessments, dues, advancements or fines, in arrears, within thirty (30) days from the date of the first publication of the notice of suspension in the "Svoboda", such member shall thereupon be automatically expelled from said Assembly and the Association and from all the rights, benefits and privileges thereof. (See Amendment by By-Laws Committee).

Loss of Benefits

SEC. 304-A: No beneficiary shall be entitled to any death benefit whatsoever, nor shall any suit by any beneficiary be maintainable, unless the deceased member shall at the time of his decease be in good standing in accordance with the provisions hereof. Nor shall any beneficiary be entitled to any benefits whatsoever and no suit therefor shall be maintainable, if the death of a member occurs between the time of his suspension and expulsion from the Association. However, the Supreme Executive Committee of the Ukrainian National Association may in its absolute discretion authorize the payment to the beneficiaries who would have been entitled to the death benefit in the event of the good standing of said member, of such amount as the said Supreme Executive Committee may in its judgment deem appropriate under the circumstances.

Nothing herein contained shall impair or affect the right of any member or the beneficiaries of any deceased member to receive or recover the surrender value of any policy of insurance issued by the Ukrainian National Association, if such policy of insurance has a surrender value.

Відносно § 221 з заміткою адвоката, на внесок дел. 178 від., попертий делеґатами від. 80, 63, 233, 335 і 193, цей додаток принято одноголосно.

Відносно зміни § 302 вивязалась оживлена дискусія, в якій забирали голос делеґати і головні урядники і на внесок дел. 320 від., попертий делеґатами від. 1, 276, 203, 217 і 120, принято одноголосно зміну того параграфу в такий спосіб, що відділовий секретар відтепер не буде обовязаний повідомляти члена про його суспензу. Арґументовано ту зміну тим, що нераз повставали непорозуміння тільки через те, що відділови трудно було доказати, що він справді вислав членови повідомлення про його суспензу, хіба, що дотичне повідомлення вислане було в порученім листі.

Що до § 303, то ухвалено додаток, проектований адвокатом, що як головна канцелярія отримає повідомлення про суспензу члена, то гол. рек. секретар має проголосити це у „Свободі". Внесок дел. 45 від. в тій справі, попертий делеґатами 77, 109 і 36 від., перейшов одноголосно.

Змінено § 304 (а) в той спосіб, що коли член помре в часі своєї суспензи, то між суспензою і виключенням такий член не має права до того, чи таке посмертне має бути виплачене, чи ні. На внесок дел. 1 від., попертий дел. 282, 142, 53 і 352 від., принято повищу зміну великою більшістю голосів. Противний внесок дел. 200 від., попертий дел. 326 і 332 від., щоби не зміняти § 304, перепав, отримавши тільки 44 голоси.

Щодо § 47 (точка 6), то принято зміну в такому змислі, що слова „згадані делеґати предкладають референдум" змінено на „екзекутивний комітет предкладає референдум". На внесок дел. 178 від., попертий дел. 383 і 142 від., повищу зміну принято більшістю голосів. Проти зміни того параґрафу заявився тільки дел. 339 відділу.

Параґраф 47 (точка 7) змінено в той спосіб, що набудуче головний уряд має рішати місце відбування конвенції. Головний уряд має призначити таке місце, і в такім стейті, де є найбільше членів Союза і де доїзд для всіх делеґатів буде получений з найменшими видатками. Проти зміни цього параґрафу забирали слово дел. 292 і 282 від., однак на внесок дел. 12 від., попертий дел. 217, 62, 96 і 332 від., повищу зміну принято подавляючою більшістю голосів.

Справа дієти делеґатів: Внесок дел. 369 від., попертий дел. 31, 38, 352 і 253 від., щоби признати денну дієту в сумі 10 дол., перейшов більшістю голосів. Внесок дел. 52 від., щоби признати 7 дол., перепав.

Внесок дел. 108 від., попертий дел. 217 і 65 від., щоби признати предсідникови і секретарям конвенції подвійну дієту, а всім членам комісій одну і пів дієти, перейшов одноголосно.

Присутні делеґати заявилися теж за признання дієти за дні подорожі на конвенцію і з конвенції. Видатків за „Пулман", які мали ті делеґати, що подорожували на конвенцію з далеких місцевостей, делеґати не признали.

Делеґат 347 від. запитує, кому належиться та знижка, яку головна канцелярія видістала від залізничих компаній на подорож конвенційних делеґатів. До слова голоситься фін. секр. Слободян, заявляючи, що кождий делеґат, згідно зі статутом орґанізації, має право до оправданих коштів подорожі, які він мав. Тому, що гол. канцелярія вистаралася знижку залізничих коштів для делеґатів, то при обчислюванню тих коштів треба числити повну ціну в одну сторону, а одну третину ціни в другу сторону. Зрештою в тій справі може подати докладніше пояснення гол. рек. секретар. На це головний рек. секретар заявляє, що ту знижку він вистарався сам як презент для делеґатів. Тоді гол. фін. секретар голоситься знову до слова і твердить, що про знижку старався не тільки сам рек. секретар, але ввесь уряд, і та знижка, на його думку, повинна піти до Союзової каси, а не до кишені делеґатів. В тій справі вивязалась дискусія, в якій забирали слово делеґати 347, 217 і 57 від., а потім на внесок дел. 270 від., попертий делеґатами 62 і 238 від., ухвалено більшістю голосів признати знижку в користь делеґатів. Внесок дел. 21 від., попертий дел. 102, 120 і 326 від., щоби признати знижку в користь Союза, перепав. По запавшій ухвалі фін. секр. Слободян протестує проти такого трактування справи, підтверджуючи ще раз свою заяву, що знижка належиться орґанізації, а не делеґатам.

(Дальше буде)

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН.

Нема, як краса і обичай.

Дня 16. серпня в нашій місцевости влаштовує Поліційний Департамент великий „Філд Дей" у Лайт Гавз Парку. На ньому буде певно до пять тисяч народу. На нього дістали запрошення наші танцюристи до виступу в народних строях, під проводом свойого конструктора Олекси Ґіни.

Вже від довшого часу Американці залюбились у виступах нюгейвенських танцюристів, котрі своєю вдатністю й красою вибиваються на перше місце серед усіх національностей. Найбільше враження і подив викликують дві маленькі дівчинки: Лілія Колесняк і Анастасія Куць.

Михайло Довгий.

—o—

ШІКАҐО, ІЛЛ.

19-го серпня Український День на Світовій Виставі в Шікаґо.

Велика програма в пятьох розділах.

1. Офіційне відкриття;
2. Гуртові танки;
3. Пісня і музика;
4. Спомини з Гуцульщини;
5. Україна в образах.

Участь у програмі беруть найкращі українські сили. Виступає понад 1,000 людей!

Дві орхестри: дута шкільна орхестра капітана І. Барабаша і смичкова М. Олевського, під проводом Л. Сорочинського. Славний хор міста Шікаґо під проводом Ю. Бенецького. Квартети і солісти!

Кількасот танцюристів з Америки, Канади й Европи!

Просимо всіх Українців з цілої Америки, Канади й Европи прибути на це велике свято „Століття Поступу" до Шікаґо і громадно своєю участю звеличати українське імя.

Всі товариства в околиці міста Шікаґо просимо на цей день нічого в себе не влаштовувати.

За Корпорацію:

Д-р Мирослав Сімінович, голова;

Степан Куропась, секр.

За артистичну сторону:

Василь Авраменко.

Ukrainian Chicago World's Fair Exhibit,

9300 Cottage Grove Ave., Chicago, Ill.,

Михайло Зощенко.

ЩО НАМ ДО ЛЮДЕЙ.

Вчора, хай то чорт побере, я малощо не спізнився до праці.

Передовсім: я вийшов у пору. Випив чайок і біжу зі сходів. Дивлюся, на вікні сидить кітка.

Я хотів кіточку погладити, а потім думаю собі: ще, до біди, спізнюся, коли тут гладитиму всякі кітки. І так не попестився з котиком тай скоро виходжу на двір.

Виходжу на двір, приходжу до воріт, годі пройти. Під ворітьми яму вирили. Певно рури потріскали — ремонтують.

Народу зібралося з двох боків. На вулиці ждуть — не можуть ввійти до хати. А надворі працівники хвилюються — неможуть поспішити до служби.

Ті, що копають яму, кажуть:

— За годину ми готові — не хвилюйтеся. А кому спішно, хай скочить у яму, ми його потім висадимо нагору. —

Один таки справді скочив, та обвалявся наче паця. Його там у ямі, заки висадили нагору, так у болоті виваляли, що як дістався на вулицю, знову скочив у яму та сказав, щоби його знову висадили на подвіря — пішов обмитися та переодягнутися.

Люди, що стояли на дворі, стали сваритися.

— Покличте, повідають, предсідника. Що він, гільтяй, хропить до восьмої години.

Приходить предсідник. Образився.

— Я, каже, не працюю за заплату. Я не нанятий. Як я міг знати, що будуть копати під самими ворітьми?

Член колеґії оборонців, Брикін, злобно відповідає:

— Характеристичний фактик. Звичайна історія. Це в нас частенько буває. Роблять щось, а про людей забувають.

— Ви в нашому домі відомий інтеліґент-нарікайло.

Інший комірник повідає:

— Я, наприклад, не є ніякий інтеліґент, одначе можу також дещо сказати. Вчора я голий хотів влізти в ванну. В печі під кітлом палиться. Нараз — дай Боже здоровля, моє поважання — воду замкнули. Я голий мусів вогонь заливати, бо без води котел моглоб розсадити. Ви повинні були мені заздалегідь сказати, що замкнете воду. То звичайна глупота!

Предсідник повідає:

— Ну, розуміється! Все з претенсіями! То ви такий пролетар?

Один, що жде на вулиці, каже:

— То дайте нам жити в домі з двома входами. Що тут подивлятимемо вашу яму!

Придсідник на це:

— Інший дім! То добрий помисл. Та в нас не мають усі доми по два входи. Одні мають вхід там, інші сям. А через кооперативу управитель ледви чи позволив би пустити стільки людей — могли би йому розікрасти товар. Тим більше, що кооператива ще зачинена, а відчиняють аж у десятій.

Тут я вже перестав слухати дальшої дискусії, пивничним вікном якось видістався на вулицю тай пустився бігти.

Трамваю я, щоправда, не зловив, одначе бистрою ходою дійшов до мого підприємства саме в пору.

По праці вертаюся до дому. Бачу дуже приємну річ: яму засипали, можна ходити.

Прийду до хати. Хочу зварити собі юшечку — вода не тече. Направляють. Я взяв відерце й зайшов до сусіднього дому. Наточив води. Лише прийшов до дому, бачу: — вода тече. Тут я з люті виляв воду до зливу. Хочу наточити собі води дома — вже знову не тече. Замкнули. Біжу наділ, подивитися, що і як. Так, повідають, ми пустили на пробу на пять хвилин, щоби комірники запаслися в воду.

— Таж то треба, чорт би то взяв, людям заздалегідь дати знати. Як люди можуть — кажу — знати, що ви собі думаєте?

Предсідник повідає:

— Що нам до людей — в нас праця.

Сперечатися я не хотів. І так я ще раз пішов собі по воду. Зварив собі юшечку, одначе їсти не міг — апетит мені пройшов від перевтоми та люті.

Ярослав Ярий.

ЗАКЛИК.

Вже довго давить нас ярмо
Піянства та розпусти!
Вже в карк наш вїлося воно
І щораз більше душить!...
Пора вже скинути його
І привітати волю!
Чого ми терпимо, чого,
Чом зносимо неволю?
Хіба не знаєм того ми,
Що наша в тім заглада?
Хіба не знаєм, що на те
Ще є цілюща рада?
Пора вже скинути ярмо
І стати раз панами,
Бо не розлетиться само
В тріски дрібні над нами!
Під стяг тверезости ходім,
Піянство геть кидаймо
І тютюну вже не курім! —
А вольними ставаймо!

Скромно.

Суджена: Коли мова про мої бажання, то я маю лиш одно...

Суджений: Яке?

Суджена: Щоби ти сповняв усі мої бажання.

М. Костишин.

ЧИЯ СОЛОНИНА?

Ішов Німець з Українцем
З торгу серед днини
І здибали на дорозі
Кусень солонини.
Підіймають, оглядають,
Що з нею робити?...
„А щож — каже Українець —
Треба розділити.
„Пів на пів, щоб тут ось кривди
Не було нікому,
З солониною спокійно
Підемо до дому".
Але Німець все хитріший,
Не хоче згодитись,
Солониною щоб зараз
На пів поділитись.
От він станув тай міркує
Хитрощів дібрати:
Може часом Українець
Дасться ошукати.
„Слухай — каже ситий Німець —
В ночи мені снилось,
Що я знайшов солонину:
От якраз сповнилось.
„Тож, поправді, солонину
Я маю забрати,
Бо про неї серед ночи
Сон дав мені знати".
Українець стояв мовчки,
Тільки приглядався
І на хитрощах німецьких
Скоро полапався.
От він каже: „Схаменися,
Що з тобою нині?
Мабуть ти ще не проспався
Добре в середині.
„Ми разом її спіткали,
Разом підіймали,
Чиж не сором, колиб ми так
Себе ошукали?
„Я говорю поділити
І стою при сьому:
Заберем по половині
Тай підем до дому".
Але Німець таки впертість
Показати хоче:
„Чомуж тобі ось такий сон
Не вліз перед очи?
„Я говорю справедливо,
Свідком біла днина,
Що поправді припадає
Мені солонина".
„Слухай — каже Українець —
Твій розум багатий;
Не забувай, що я також
Впертий і завзятий.
„Сон не може з солониною
Нич спільного мати;
От я скорше підняв її,
Можу цілу брати".
Так зчинилась суперечка,
Ніяк погодити...
Українець надумався,
Стає говорити.
„Слухай — каже — в суперечці
Кінця не дійдемо,
Тільки в згоді простий спосіб
Такий доберемо:
„Бери кінець солонини
Обома руками;
Щоб не впала, вложи в морду,
Притисни зубами.
„Я злапаю кінець другий
Й так будем тримати
І отверто по свойому
Мєем называти.
„Я по свому, ти по свому,
Як ся називає:
Той, хто пустить солонину,
Той її програє".
„Згода! згода!" — крикнув Німець
Тай злапав руками,
Всадив в морду солонину,
Притиснув зубами.
Успіхнувся Українець
І собі лапає,
Другий кінець солонини
Зубами стискає.
Тай до Німця дає гасло
І руку підносить,
Що він перший починає,
З притиска голосить.
„Солонина" — в нього зуби
Мов кліщі зціпились
І в мягеньку солонину
Ще більше впялились.
Не випустив солонини,
Завзято тримає...
Глядить Німець і відваги
Більше добирає.
„Га, що буде, то і буде
Треба показати,
Що я Німець, свою мову
Знаю шанувати.
„Хай Українець пізнає
Німецького сина!"
Кричить гордо „шпек" — тимчасом
Паде солонина.
Вибалушив Німець очи,
Вдарився об поли,
Що змудрував Українець
Як іще ніколи.
Хотів Німець Українця
Легко ошукати,
Тимчасом без солонини
Мусів в дім вертатись.
Так то завше, добрі люди,
На світі буває:
Як хто хоче обдурити,
То сам ошукаєсь.

ГОЛОСИ В СПРАВІ ВИСТАВИ.

ЛИСТ ДО УКРАЇНСЬКИХ ЛІКАРІВ У СПРАВІ ПРОФЕСІОНАЛЬНОГО ЗЇЗДУ В ШІКАҐО.

Впов. Пане Докторе:

Як уже Вам відомо з часописів, у Шікаґо підчас Українського Тижня на Світовій Виставі відбудеться дня 18. серпня зїзд Українських Професіоналістів.

Цього самого дня відбудеться поодиноке засідання осібних секцій, як медиків, дентистів, адвокатів і т. д.

Нашим обовязком є прибути на цей зїзд і взяти участь у нарадах.

Чи Ви приїдете?

З поважанням
А. Т. Кібзей,
11908 Jos. Campau Avenue
Detroit, Michigan.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Дністер, від. 361, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 12 серпня, в годині 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217 Іст 6-та вул. Проситься членів явитись на означений час, бо є важні справи до вирішення. Пригадується членам, щоби старались о скору виміну старих грамот на новий рід обезпечення. Не явившийся на зібори член буде відповідати після статута. — Ілія Гузар, гол.; Яків Вайнер, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. Зоря, від. 69, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайний мітінґ відбудеться в суботу, 12 серпня, в год. 8-мій ввечір, в У. Н. Домі, 217-19 Іст 6-та ул. Проситься всіх членів прибути на цей мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження, як також проситься довгуючих членів вирівнати свої залеглости. Члени, котрі виміняли свої грамоти, повинні бути на тім мітінґу і взяти свої нові грамоти. — Е. Парницький, секр.

СТРАШНИЙ ТАРЗАН.

(16).



Багато часу не пройшло, поки Тарзан почав поволі говорити з своїми хвостатими товаришами. Початкн вивченя мови були трудні, але потім усе пішло швидко, бо Тарзан уже міг до знаних слів додавати нові. Він тепер уже знав, що безволосого називають Таден, а волохатий називався Омат. Вони належали до ріжних племен малполюдів і ворогували між собою. Тарзан розповів, чому він опинився тут, але ніодин не чув нічого про білу жінку.

Ніколи в їх землях не було такої жінки, яку описує Тарзан. Жінки тут були лише хвостаті. Крім того вони пояснили, що колиб така жінка попала сюди, то вона згинулаб тут відразу. Ті труднощі, які Тарзан уже переборов дотепер в землі хвостатих малполюдів, це були нічим перед тим, що стоїть перед ними. Далі Таден пояснив, що він походить з селища Алюр, але він звідти вже такий довгий час, що місяць сім разів був повний і сім раз зникав з неба.

Таден пояснив, що він приневолений був лишити своє селище, а то ніколи його не занесло б у цей страшний край. Потім він почав вихвалювати селище Алюр, що в перекладі на мову людей значило „місто світа". Він з гордістю говорив про своє місто. На запит Тарзана, як зветься місто волохатого, Таден з погордою відповів, що племя Омата не живе в селищах, а живе в лісах на деревах. Це враэило Омата й він почав з горячкою боронити себе.

„В містах живуть лише дурні. Вони самі собі будують клітки й у них живуть, як птиці, вязнями. Ми люди лісів, ми вільні. Ми не хочемо себе вязнити", говорив волохатий з запалом. Та Тарзан його не слухав. Його тепер цікавило селище хвостатих безволосих. „Де твій Алюр?" — запитав Тарзан. „Там за цими горами", відповів Таден. „Але я не можу повернутися туди тепер. Не можу, поки там живе Котан, мій ворог". Потім він розповів про любовну пригоду, що привела його до втечі.